

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Ivany Blaškové

Vztah typu locus of control na výskyt depresivity u neplodných osob

Neplodnost je aktuálním tématem, nejen v medicínské, ale i v psychologické praxi. Psychologická podpora během této náročné životní situace by měla být dostupná bez ohledu na příčinu neplodnosti. Proto výběr a zaměření pozornosti k tomuto tématu vítám.

Autorka se ve své diplomové práci věnuje neplodnosti u žen, vzhledem k šířce a dalšímu zaměření tématu se nevěnuje neplodnosti z pohledu a prožívání mužské populace. Specifičtěji se zaměřila na vztah mezi depresivitou a locus of control u žen léčících se pro neplodnost.

Autorka člení diplomovou práci klasicky na teoretickou a praktickou část. Celkově diplomová práce obsahuje 94 stran textu, dále seznam literatury a příloh.

V teoretické práci autorka zpracovává tři témata - neplodnost, depresi a locus of control. Zpracování 3 témat do hloubky a odborně kvalitně v rozsahu diplomové práce je úkol poměrně náročný, autorka proto logicky nejvíce prostoru věnuje neplodnosti, tematice deprese a zejména locus of control věnuje méně prostoru.

V první kapitole autorka nejdříve vymezuje pojem neplodnost, dále se věnuje faktorům ovlivňujícím plodnost, příčinám neplodnosti, kde zmiňuje i psychologický pohled na neplodnost a její příčiny a popisuje dvě nejznámější teorie (psychoanalytickou teorii a teorii stresu), věnuje se lékařské diagnostice a dále léčbě neplodnosti, tady uvádí i fyzioterapeutické metody léčby neplodnosti. V poslední podkapitole se zaměřila na psychologické aspekty spojené s neplodností a její léčbou. Tuto podkapitolu považuji vzhledem k zaměření diplomové práce z celé první části za stěžejní. Uvítala bych méně prostoru věnovaného lékařským tématům, spíše s odkazem na jejich možné dohledání v odborné literatuře.

Ve druhé kapitole se autorka věnuje tematice deprese, depresi definuje, uvádí základní epidemiologické data, příznaky, klasifikaci depresivní poruchy, diagnostiku a léčbu a teorii deprese dle A. Becka. Následně se věnuje depresi u neplodnosti. U diagnostiky deprese autorka uvádí jako hodnotící nástroje sebesposuzovací škály, diagnostika depresivní poruchy a depresivních symptomů je komplexnější, pro informace o diferenciální diagnostice uvádí autorka odkaz dohledání v odborné literatuře.

Ve třetí kapitole se autorka věnuje tematice locus of control. Pojem locus of control na základě použité literatury vymezuje a definuje a uvádí výzkumy týkající se vztahu mezi locus of control a depresí a posléze locus of control a neplodností a nakonec se zabývá vztahem všech 3 proměnných - neplodnosti, locus of control a deprese. V této části by mě zajímalo, odkud pochází definice neplodnosti jako "...ztráta kontroly nad neplodností." Uvítala bych ještě krátkou podkapitolu zabývající se diagnostickými metodami locus of control.

V teoretické části autorka dobře definuje pojmy, se kterými pak následně pracuje v empirické části. Použitá literatura je bohatá (189 zdrojů), autorka čerpala z českých i zahraničních zdrojů, zejména anglicky dostupných odborných článků. V citační práci nacházím pár nesrovnalostí. U citace Deutschové na str. 23 není zřejmé, zda se jedná o sekundární citaci anebo autorka zapoměla dopsat citaci. Jméno Deutschové je uváděno rozdílně - na str. 21 jako Deutchová, na str. 23 jako Deutschová. Na str. 38 autorka píše o poradenství u neplodnosti, kde popisuje zřejmě konkrétní poradenský program (Burns, Resolve Fact Sheet Series), avšak neuvádí žádný konkrétní odkaz. Na str. 40 nesprávně uvádí závorky u jmen a let. Autorka na str. 58 píše, že "WHO (2009) dokonce uvádí externí místo řízení jako jednu z možných příčin vzniku neplodnosti.", po zběžném přečtení kapitoly "Psychological causation of infertility" uvedené literatury WHO jsem ale našla jen, že

WHO uvádí studie, které se hledáním psychologických příčin neplodnosti zabývali, jedná se zřejmě spíše o sekundární citaci?

V empirické části si autorka kladla za cíl zachytit míru depresivity a rozložení místa řízení u žen zdravých a léčících se pro neplodnost. Stanovila si 3 výzkumné otázky a následně 3 hypotézy. Provedla kvantitativní výzkumné šetření. Výzkumný soubor byl tvořen 58 ženami podstupujícími léčbu neplodnosti (autorka si stanovila kritéria pro typ i délku léčby neplodnosti, do souboru nezahrnula ženy, které už měli děti), věkově by tento soubor měl odpovídat ženám léčícím se pro neplodnost v populaci. Kontrolní soubor byl tvořen 58 ženami. Výzkumný a kontrolní soubor se snažila autorka vyrovnat z hlediska věku. Z obou souborů vyloučila ženy léčící se pro somatické nebo psychické těžkosti. Pro naplnění cíle použila dotazníkové metody - Škálu I-E Rottera a sebesposuzující škálu depresivity BDI-II. Dále použila převzatý a upravený anamnestický dotazník. Empirická část je napsaná přehledně, s odborným porozuměním, autorka pečlivě popisuje průběh výzkumu, výzkumný a kontrolní soubor a dosažené výsledky. V této části taky podrobně popisuje užití metody - Škálu I-E a BDI-II.

Diskuse nad realizovaným výzkumem a dosaženými výsledky je napsaná kvalitně, autorka zvažuje dizajn výzkumu a výsledky srovnává s jinými výzkumy. Autorka se v diskusi mimo jiné pečlivě zabývá otázkou, proč výsledky v locus of control se v rámci různých studií liší. Souvislosti mezi neplodností, depresivitou a locus of control mohou být širší, může do ní vstupovat mnoho dalších faktorů (mnohé z nich autorka v diskusi rozebírá), depresivita i locus of control se mohou v průběhu léčby a času od zjištění neplodnosti vlivem nároční životní situace měnit.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci kladně. Diplomandka prokázala v diplomové práci schopnost realizovat výzkumné šetření a kriticky a s odborným nadhledem se zamyslet nad získanými výsledky.

**Diplomová práce Ivany Blaškové splňuje požadavky kladené na diplomovou práci.
Doporučuji jí k obhajobě. Navrhuji klasifikovat výborně.**

V Praze, 19.1.2016

PhDr. Katarína Loneková, Ph.D.